

Vroegmoderne tijd

10 maximumscore 3

Voorbeeld van een juist antwoord is:

Als politiek motief:

- De ontdekkingsreizigers willen voor (de koning van) Portugal nieuw land in bezit nemen / een claim leggen op het land, wat blijkt uit het planten van een kruis met de wapenschilden en de vaandels van de koning / met de vlag aan land gaan

1

Als godsdienstig motief:

- De ontdekkingsreizigers willen het christelijk geloof verbreiden, wat blijkt uit het opdragen van de mis samen met de Indianen / het meebrengen/uitdelen van tinnen kruisjes

1

Als economisch motief:

- De ontdekkingreizigers zijn op zoek naar economisch gewin, wat blijkt uit hun onderzoek of het land geschikt is voor landbouw / of er goud, zilver of andere metalen voorkomen

1

11 maximumscore 2

Kern van een juist antwoord is:

Uit de beschrijving blijkt dat de oorspronkelijke bewoners geen landbouw beoefenen (leven van knollen, zaden en vruchten). Het zijn dus jagers/verzamelaars, die waarschijnlijk geen schrift hebben ontwikkeld (en dus in de prehistorie leven).

12 maximumscore 2

Voorbeeld van een juist antwoord is (twee van de volgende):

- Het gegeven dat Erasmus Griekse teksten bestudeerde past bij de hernieuwde oriëntatie op het erfgoed van de klassieke oudheid (of een omschrijving daarvan).
- De bestudering van de oorspronkelijke teksten van de Bijbel past bij de nieuwe wetenschappelijke belangstelling (of een omschrijving daarvan).
- De kritiek die wordt geleverd op de invulling van het rooms-katholieke geloof / het constateren van fouten in de gebruikte Bijbelvertaling past bij de Reformatie (die leidde tot een splitsing van de christelijke kerk) (of een omschrijving daarvan).

per juiste combinatie van gegeven en kenmerkend aspect

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

13 maximumscore 4

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- Harvey schrijft dat veel tijdgenoten nog onder de indruk zijn van de schrijvers uit de Oudheid, wat aansluit bij de renaissance die een herwaardering van auteurs uit de Oudheid inhoudt 2
- maar Harvey voert wel zelf secties uit, wat past bij de wetenschappelijke revolutie die zich baseert op empirisch onderzoek 2

14 maximumscore 3

Kern van een juist antwoord is:

- Koning Filips II wil de Reformatie in zijn rijk stoppen / dat de rooms-katholieke kerk de enige kerk blijft in zijn rijk / de godsdiensteenheid behouden 1
- wat bijdraagt aan versterking van het centrale gezag / zijn centralisatiepolitiek / het begin van staatsvorming en centralisatie ondersteunt, omdat door het handhaven van één / de rooms-katholieke godsdienst de koning zijn macht kan versterken / eenheid bevorderen 2

15 maximumscore 2

Voorbeeld van een juist antwoord is:

Omdat in de Republiek (niet de adel, maar) de kooplieden/burgers in de steden de economische macht in handen hadden, waren zij ook in bestuurlijk opzicht de belangrijkste groep en namen zij besluiten die gunstig waren voor de handel (en werd de Republiek een belangrijke handelsnatie).

16 maximumscore 2

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- Samuel Sewall stelt vast dat alle mensen gelijk zijn aan elkaar (wat overeenkomt met een Verlichtingsideaal) 1
- Hierdoor stelt hij de slavernij ter discussie en is daarmee een voorloper van het abolitionisme (dat streeft naar afschaffing van de slavernij) 1